

مواظب باشیم شب قدر خواب نماییم!!

از آنجا که در شب قدر سرنوشت انسانها برای یک سال، بر طبق لیاقتها و شایستگی های آنها، تعیین می شود؛ لذا باید آن شب را بیدار بود، توبه کرد خودسازی نمود و به درگاه خدا رفت و لیاقتی بیشتر و بهتر برای جلب رحمت او پیدا کرد

به استناد روایات وارده ماه رمضان افضل ماه ها نزد خداوند متعال است؛ که اول آن رحمت، وسط آن مغفرت و آخر آن اجابت دعا و رهایی از آتش می باشد و به استناد آیات نورانی قرآن کریم شب قدر شب نزول قرآن است که این شب در ماه مبارک رمضان قرار دارد و عظمت این شب به قدری است که خداوند آن را بهتر از هزار ماه دانسته است.

به اعتقاد مفسران [۱] شب قدر به این جهت "قدر" نامیده شده که جمیع مقدرات بندگان در تمام سال در آن شب تعیین می شود. [۲]

در روایتی از امام باقر علیه السلام آمده است که ایشان فرمودند: «شب قدر که همه ساله در ماه رمضان در دهه آخرش تجدید می شود شبی است که قرآن جز در آن شب نازل نشده، و آن شبی است که خدای تعالی در باره اش فرموده: «فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ» [۳].

آن گاه فرمود: «در آن شب هر حادثه ای که باید در طول آن سال واقع گردد چه خیر و چه شر، چه طاعت و چه معصیت، و چه فرزندی که قرار است متولد شود، و یا اجلی که بنا است فرا رسد، و یا رزقی که قرار است (تنگ و یا وسیع) برسد، تقدیر می شود؛ پس آنچه در این شب مقدر شود، و قضایش رانده شود قضایی است حتمی، ولی در عین حال مشیت خدای تعالی در آنها محفوظ است» [۴].

به اعتقاد شیعه شب قدر یکی از سه شب نوزدهم بیست و یکم و یا بیست و سوم از ماه مبارک رمضان می باشد که در این خصوص در متون روایی شیعه روایتی از امام صادق علیه السلام آمده که ایشان فرمودند: «تقدیر مقدرات در شب نوزدهم، و تحکیم آن در شب بیست و یکم، و امضاء در شب بیست و سوم است» [۵].

برای این شب در کتب ادعیه اعمال خاصی [۶] ذکر شده که لازمه آن تهجد و شب زندهداری در این شب است. لکن برخی بدون توجه به آثار و اهمیت این شب در تعیین سرنوشت آنان شب قدر را همچون سایر شب ها انگاشته و اجازه می دهند خواب غفلت آنان را برآید.

امام باقر علی السلام فرمودند: «کسی که شب قدر را احیا بدارد گناهان وی حتی اگر به تعداد ستارگان آسمان سنگینی کوه ها و اندازه دریاها باشد آمرزیده می شود».

خواب نیاز طبیعی هر انسانی است که جسم وی پس از ساعت ها تلاش برای کسب روزی و کارهای روزانه آن را می طلبد با این وجود از آنجا که در شب قدر سرنوشت انسانها برای یک سال، بر طبق لیاقتها و شایستگی های آنها، تعیین می شود؛ لذا باید آن شب را بیدار بود، توبه کرد خودسازی نمود و به درگاه خدا رفت و لیاقتی بیشتر و بهتر برای جلب رحمت او پیدا کرد [۷].

زیرا هیچ عقل سلیمی نمی پذیرد که در لحظاتی که سرنوشت انسان تعیین می شود و فرد می تواند در سرنوشت و مقدرات خود اثر مستقیمی داشته باشد او در خواب و از همه چیز غافل و بی خبر باشد. از طرفی کسانی که به دنبال آمرزش و توبه به درگاه الهی هستند شب قدر بهترین فرصت برای آنان است؛ زیرا درهای رحمت و م غفرت الهی در این ماه و به ویژه در این شب بیش از پیش به روی بندگان گناهکار باز است و وعده استجاب دعا و نیایش های آنان نیز به آن ها داده شده است. به

نظر می‌رسد اینکه در روایات رهایی از آتش جهنم را به دهه آخر ماه رمضان نسبت داده اند به دعا و نیایش فرد در شب قدر بستگی دارد.

در این خصوص امام باقر علیه السلام فرمودند: «کسی که شب قدر را احیا بدارد گناهان وی حتی اگر به تعداد ستارگان آسمان سنگینی کوه ها و اندازه دریاها باشد آمرزیده می‌شود.» [۸] و همچنین امام صادق علیه السلام فرمودند: «کسی که ماه رمضان آمرزیده نشود آمرزیده نمی‌شود مگر آنکه عرفه را درک کند و در آن حاضر باشد.» [۹]

برخی از انسانها به گونه ای در این دنیا زندگی می کنند که گویی به ماندن ابدی در آن اطمینان دارند و یا دست کم مرگ را فرسنگ ها از خود دورتر می پندارند در حالی که چنین نیست و تضمینی برای هیچ‌یک از افراد وجود ندارد که لحظه ای بعد در قید حیات باشند و یا اینکه شب قدر دیگری را بتوانند تجربه کنند؛ لذا بر هر انسانی واجب است تا از فرصت‌های موجود بیشترین بهره را کسب کند. و شب قدر همان فرصتی است که خداوند در اختیار انسان قرار داده تا از آن در جهت تقرب به درگاه الهی استفاده کند و کاهلی انسان در این شب به هر نحو که باشد سرنوشت غم انگیزی برای وی به دنبال خواهد داشت.

و به راستی:

گر گدا کاهل بود تقصیر صاحب خانه چیست؟

پی نوشت ها

[۱] مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، چاپ اول، تهران، دار الکتب الإسلامية، ۱۳۷۴ ش، ج ۲۷، ص ۱۸۷.

[۲] شاهد این معنی در آیات ۳ و ۴ سوره دخان است که می‌فرماید: «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ»

[۳] [الدخان/۴].

[۴] الكلینی، محمد بن یعقوب بن اسحاق، الکافی، تصحیح: علی اکبر غفاری و محمد آخوندی، چاپ چهارم، تهران، دار الکتب الإسلامية ۱۴۰۷ هـ، ج ۴ صص ۱۵۸ و ۱۵۷، ج ۶.

[۵] ر.ک: همان ج ۴ ص ۱۵۹ ج ۹.

[۶] همچون: صد رکعت نماز، دو رکعت نماز با هفت قل هو الله احد استغفار هفتاد مرتبه قرآن به سر گرفتن هزار بار سوره انا انزلناه فی لیلہ القدر خواندن، دعاء شریف جوشن و زیارت حضرت ابی عبد الله الحسین علیه السلام و اعمال دیگر

[۷] ر.ک: مکارم شیرازی تفسیر نمونه، ج ۲۷، صص ۱۹۲ و ۱۹۱.

[۸] حر عاملی، وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعه، قم، مؤسسه آل البيت علیهم السلام قم، ۱۴۰۹ هـ، ج ۱۰، ص ۳۵۸، ج ۱۳۵۹۹ و ر.ک: همان ج ۱۳۶۰۰ و ج ۱۳۶۰۱.

[۹] حر عاملی، وسائل الشیعه ج ۱۰ ص ۳۰۵ ج ۱۳۴۸۰.